

Statsforvalteren i Troms og Finnmark

Romssa ja Finnmárkku stáhtahálddašeaddji
Tromssan ja Finmarkun staatinhallittija

Vår dato:

19.03.2021

Vår ref:

2020/5956

Deres dato:

Deres ref:

Per John Aslaksen Anti
Bieskkángeaidnu 69
9730 KARASJOK

Saksbehandler, innvalgstelefon
Andreas Vikan Røsæg, 77642117

Avslag på søknad om skadefelling av gaupe i reinbeitedistrikt 14 A, Spiertagaia

Vi viser til deres søknad datert 15.3.2021, om skadefellingstillatelse på gaupe i området Lavtevarre, Ahkesvarre, Gagga, Cahkalvarre, Cahppilvarre, Spalcavarre og Munkavarre. Statsforvalteren fatter slikt

- Vedtak -

Med hjemmel i naturmangfoldloven § 18 bokstav b, jf. forskrift om forvaltning av rovvilt § 9, jf. §§ 13, 1 og 3 avslår Statsforvalteren søknad om skadefelling av gaupe i området Lavtevarre, Ahkesvarre, Gagga, Cahkalvarre, Cahppilvarre, Spalcavarre og Munkavarre.

Vedtaket kan påklages til Miljødirektoratet innen tre uker, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29 samt rovviltforskriften § 18 tredje ledd. En eventuell klage skal fremsettes for Statsforvalteren i Troms og Finnmark jf. forvaltningsloven § 32.

Søknaden

Munkavarre siida i distrikt 14 A søker om akutt skadefelling av to gauper i siidaens sen-vinterbeite innenfor distriktet. Det gjelder vestsiden av distriktet hvor det er en fast gaupebestand. Siden våren 2020 er om lag 16 rein dokumentert drept av gaupe i området. Distriktet har årlig et gjentakende problem som bare kan dempes med skadefelling. Begrensende sporingsforhold og sporingsareal gjør at det kan være overlapping av to familiegrupper.

Reinen føres nå med rundballer for å holde den mest mulig samlet, men med jerv, gaupe og kongeørn i flokken støttes hele tiden småflokker på avveie. Det medfører mye ekstra arbeid på værutsatte høyfjell. Reindrifta har ikke mannskap til å utføre godt nok kadaversøk. Gaupetatt rein på Gagga har ikke distriktet klart å dokumentere ordentlig på grunn av uvær og dårlige sporingsforhold over lengre tid. Det ligger en del kadaver her som distriktet ikke har full oversikt over pga. dårlig terreng, værforhold og militære restriksjoner.

Dere skriver at rovviltforvaltningen i dag har en effektiv ordning i skadefelling og at rovviltregion 8 nylig har stadfestet en skadefellingskvote på gauper, siden kvotejakt i området ikke lyktes. Parallelt er det også stopp i akutt skadefelling av jerv i Finnmark pga. uenighet mellom Miljødirektoratet og Mattilsynet vedrørende bedøvingsmidlet til bruk under jakta. Dere skriver at lov om dyrevelferd tas svært alvorlig

E-postadresse:
sftfpost@statsforvalteren.no
Sikker melding:
www.statsforvalteren.no/melding

Postadresse:
Postboks 700
9815 Vadsø

Besøksadresse:
Strandvegen 13, Tromsø
Damsveien 1, Vadsø

Telefon: 78 95 03 00
www.statsforvalteren.no/tf

Org.nr. 967 311 014

når det gjelder rovdyr, men ikke når samenes rein blir liggende halvdød og sundrevet, slik tilfellet var i deres reinflokk for en uke siden (Filmet og sendt SNO).

Dere skriver at det nå er funnet 4 dokumentert jervedrepte rein, og at 3 er dokumentert drept av kongeørn. Selv med godt beite og rein i godt hold er det mye ekstraarbeid med forebyggende fôring og tilbakedriving av skremte småflokker.

Lovgrunnlaget

Det rettslige grunnlaget for avgjørelsen er naturmangfoldloven § 18 bokstav b, jf. rovviltforskriften §§ 9, 13, 3, 1 og § 4 første ledd bokstav h. Vedtak om skadefelling kan bare treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse.

I brev av 15.2.2021 om *Kvote for betinget skadefelling av gaupe 2021*, ble Statsforvalteren i Troms og Finnmark gitt myndighet til å vurdere betinget skadefelling, innenfor en kvote på to gauper i tidsrommet 16.2.2021–31.5.2021. Terskelen for å innvilge skadefellingstillatelse skal differensieres i henhold til prinsippet om geografisk differensiering. Kvoten er ikke belastet.

Søknader om skadefelling av gaupe behandles av Statsforvalteren innenfor den rammen som er satt av rovviltnemnda og Miljødirektoratet, jf. rovviltforskriften § 9 første ledd. Føringene i forvaltningsplanen for rovvilt tillegges vekt, og felling kan bare gjennomføres om det ikke finnes andre tilfredsstillende løsninger ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning. Bestemmelsens andre ledd bokstav a til d slår fast at det skal tas særlig hensyn til:

- områdets betydning som beitemark
- skadenes omfang og utvikling
- potensialet for fremtidige skader
- muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak

En skadefellingstillatelse skal være rettet mot bestemte skadegjørende individ, og vedtaket skal være begrenset i tid, rom og antall dyr.

For informasjon om rammer, målsettinger og organisering av forvaltning av rovvilt, se forvaltningsplan for rovvilt i region 8, vedtatt 10.10.2013, kapittel 3.

Bestandssituasjonen for gaupe

I 2020 ble det estimert 256 familiegrupper av gaupe i Skandinavia. Dette var en nedgang på 1 familiegruppe sammenlignet med 2019.

Det nasjonale bestandsmålet er 65 årlige ynglinger. Siste årlige rapport fra det nasjonale overvåkningsprogrammet er *NINA rapport 1846, Antall familiegrupper, bestandsestimat og bestandsutvikling for gaupe i Norge i 2020*. Fra denne fremgår at det i perioden 2018 til 2020 var et gjennomsnitt på 59,7 påviste familiegrupper på landsbasis. Før gaupejakta i 2020 var det påvist 66,5 familiegrupper på landsbasis. For første gang på åtte år ligger gaupebestanden over det nasjonale målet.

I Troms og Finnmark er bestandsmålet for gaupe ti familiegrupper, hvorav fire skal være i Finnmark. Over årene 2018, 2019 og 2020 har det blitt registrert henholdsvis 4, 5 og 11 familiegrupper, hvorav henholdsvis 1, 1 og 3 er registrert i Finnmark. Prognosen for antall familiegrupper i regionen i 2021, gitt på bakgrunn av informasjon som var tilgjengelig i etterkant av kvotejakta 2020, viste 10,6 familiegrupper. Per 19.3.2021 ser det ut til at det blir registrert fem familiegrupper i Troms og to familiegrupper i Finnmark.

Forvaltningsmål for rovvilt

Hovedmålsetningen i norsk rovviltforvaltning er todelt, jf. rovviltforliket av 2004. Den todelte målsetningen sier at Norge skal ha en forvaltning som totalt sett bidrar til å dempe konfliktene og motvirke utrygghet, og samtidig ha en politikk som sikrer overlevelsen til alle de store rovviltartene i norsk natur. Et viktig virkemiddel i norsk rovviltforvaltning er såkalt differensiert forvaltning. Dette innebærer i hovedsak at man skal skille rovdyr og beitedyr i tid og rom. Konkret innebærer dette at man har opprettet forvaltningssoner for de ulike rovviltartene, såkalte A-områder. Utenfor A-områdene skal beitedyr prioriteres og disse områdene kalles B-områder.

I forvaltningsplan for rovvilt i region 8, Troms og Finnmark, fremgår regionale forvaltningsmål for store rovdyr og delmål for å nå hovedmålsetningene. Ett av delmålene er å sørge for effektivt uttak av rovvilt som representerer skadepotensiale i B-områder. Rovviltnemnda skriver videre at det er uunngåelig at enkelte kalvingsområder vil være i A-områdene for rovvilt, og at de ønsker å konsentrere nødvendig bestandsregulering i A-områdene, innen kalvingsområdene.

Statsforvalterens vurderinger

Området hvor det søkes om skadefelling ligger i A-området for gaupe. Det er et viktig beiteområde for tamrein, og det er viktig kalvingsområde for tamrein. De siste to rein som er dokumentert eller antatt drept av gaupe i dette området ble funnet 12.3.2021 og 2.3.2021, 1 februar ble det dokumentert/antatt tre rein drept av gaupe i distriktets beiteområde. Statsforvalteren vurderer at potensialet for videre skader frem mot, og inn i kalvingstiden er stort. De dokumenterte skadene er spredt i tid og område, de viser ikke en akutt skadesituasjon forårsaket av et bestemt individ. En skadefellingstillatelse ville i dette tilfellet vært motivert ut fra å regulere gaupebestanden for å forebygge tap. Slik bestandsregulering skal gjøres gjennom kvotejakt. At registrert gaupebestand er under bestandsmålet både i Finnmark og i region 8 samlet, er en viktig grunn til at det ikke er åpnet for slik kvotejakt i A-området for gaupe.

Statsforvalteren merker seg at distriktet forsøker å samle reinen gjennom fôring samt å hente inn småflokker som kommer på avveie på grunn av rovviltforstyrrelser, og slik avverge rovvilttap. Vi forstår at dette er arbeidskrevende, og at tiltakene ikke er tilfredsstillende for å avverge eller særlig redusere tap til gaupe. Med skadepotensial også til jerv og kongeørn, ser vi ikke andre tiltak med bedre tapsforebyggende effekt.

Etter naturmangfoldloven § 1 og § 5 er det et mål at gaupa og dens genetiske mangfold ivaretas på lang sikt, og at gaupe forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal imidlertid veies opp mot andre viktige samfunnsinteresser jf. § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 nås på en annen måte eller i et annet tempo enn hvis naturmangfoldet hadde vært eneste hensynet å ta, jf. prinsippet om en geografisk differensiert rovviltforvaltning.

Statsforvalteren ønsker å nå bestandsmålet for gaupe med lavest mulig skadepotensial på sau og rein, jf. rovviltforskriften § 6. Sammenlignet med andre A-områder for gaupe, har vi en lavere terskel for skadefelling i A-områder som også er kalvingsområder for rein, slik tilfellet er her.

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i lovens §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøvelse av offentlig myndighet.

Årlige rapporter fra Rovdata som *Bestandsobservasjon av gaupe 2020 – Bestandsstatus for store rovdyr i Skandinavia nr. 2 2020* og NINA Rapport 1846, *Antall familiegrupper, bestandsestimater og bestandsutvikling for gaupe i Norge i 2020*, har bidratt til god kunnskap om gaupas bestandssituasjon, og om hvilken effekt en felling vil ha på bestanden.

Forskning utført av Scandlynx har gitt mye kunnskap om gaupas overlevelse og reproduksjon, arealbruk og drapstakt på beitedyr, blant annet gjennom NINA minirapport 450, *Gaupe og jerv i Troms og Finnmark, Statusrapport Scandlynx 2012–2013*, og NINA rapport 1200, *Gaupe og jerv i reinbeiteland, Sluttrapport for Scandlynx Troms og Finnmark 2007–2014*.

Om bestandsmålet for gaupe er nådd måles i gjennomsnittlig antall registrerte familiegrupper de tre siste år. Siden 2015 har region 8 vært under bestandsmålet. I samme periode er det ved jakt eller skadefelling tatt ut 24 gauper i Troms og Finnmark, ingen av disse er ved jakt tatt ut i A-området for gaupe, men fire er felt i A-området ved skadefellingstillatelser gitt på bakgrunn av akutte tapssituasjoner forut for kalving, der kalvingsområder for rein også er A-område for gaupe.

Statsforvalteren forsøker å føre en tydelig differensiert forvaltning av gaupe. Det er ikke lett. Forskning har vist at de aller fleste gauper i regionen bruker både gaupeprioriterte og beitedyrprioriterte områder. Av 45 helårsområder til 23 forskjellige voksne radiomerkede gauper var ingen utelukkende innenfor gaupesonen (NINA rapport 1200). Tamrein er det viktigste byttedyret for gaupe i Nord-Skandinavia. Alle gauper som har tilgang til rein, og som ikke samtidig har tilgang på rådyr, dreper rein (NINA rapport 1200). Kort oppsummert betyr dette at gaupe der det er tamrein utgjør et skadepotensial, og det betyr at effektivt uttak av alle gauper som utgjør et skadepotensial raskt ville utryddet gaupe fra region 8.

Ved avgjørelse om avslag på søknad om skadefelling legger Statsforvalteren avgjørende vekt på at skadefelling i dette og tilsvarende tilfeller ikke er forenlig med opprettholdelse av en gaupebestand i regionen.

Vi har et godt kunnskapsgrunnlag jf. naturmangfoldloven § 8. Føre-var-prinsippet i naturmangfoldloven § 9 kommer dermed ikke til anvendelse. Statsforvalteren vurderer at avslag på søknad om skadefelling av gaupe ikke vil påvirke økosystemet nevneverdig, jf. naturmangfoldloven § 10.

Når det gjelder naturmangfoldloven § 12 om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder har Statsforvalteren lagt til grunn at rovviltnemnda gjennom forvaltningsplan for rovvilt i region 8, vedtatt 10.10.2013, med sin geografiske differensiering har ivaretatt de hensyn som er nedfelt i naturmangfoldloven § 12.

Naturmangfoldloven § 11 sier at kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver. Statsforvalteren vurderer at det ikke er relevant å vurdere dette i denne saken som gjelder skadefelling av gaupe.

Konklusjon

Det er ikke dokumentert en akutt tapssituasjon knyttet til en bestemt gaupe. Statsforvalteren mener skadefelling i dette og tilsvarende tilfeller ville gjort at målet i naturmangfoldloven § 5 ble fraveket, jf. rovviltforskriften § 4, om bestandsmål for gaupe. Statsforvalteren avslår søknaden om skadefelling.

Med hilsen

Iris Rita Hallen
leder for seksjon vilt og motorferdsel

Andreas Vikan Røsæg
seniorrådgiver miljø

Dokumentet er elektronisk godkjent